

Sygn. akt: I Ns 363/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy w Jarocinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Paweł Warczyński

Protokolant: st. sekr. sądowy Monika Wojciechowska-Stasik

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2016 r. w Jarocinie na rozprawie

sprawy z wniosku G. V. N. (...)w W.

o stwierdzenie nabycia spadku po I. K.

I stwierdza, że spadek po I. K.

zmarłej dnia 30.11.2013r.w P.

ostatnio stale zamieszkałej w R.

na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza

nabyła:

- wnuczka siostrzeńca O. Ś., córka Ł. i K.,

w całości,

II kosztami postępowania obciąża zainteresowanych w zakresie przez nich poniesionym.

SSR Paweł Warczyński

I Ns 363/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawca, wierzyciel spadkodawcy - G. V. N. (...), wniósł o stwierdzenie, iż spadek po I. K., zmarłej w dniu 30.11.2013 r. na podstawie ustawy nabył mąż W. K. (1) w całości.

Uczestnik postępowania W. K. (1) na rozprawie w dniu 08.09.2016 r. powołał się na złożone oświadczenie o odrzuceniu spadku.

Postanowieniem z 28.07.2015 r. Sąd wezwał do udziału w sprawie małoletnią O. Ś. i M. W., tj. jedynych spadkobierców zmarłej, których oświadczenia o odrzuceniu spadku nie wpłynęły do sądu spadku.

Przedstawiciel ustawowy małoletniej O. Ś. na rozprawie w dniu 08.09.2015 r. oświadczyła, iż składała oświadczenie w imieniu małoletniej córki w Wydziale Rodzinnym. Pouczona o istocie postępowania przez sądem opiekuńczym i terminie składania oświadczeń o odrzuceniu spadku złożyła wniosek o odebranie od niej oświadczenia o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniej i takie oświadczenie złożyła przed Sądem w dniu 11.02.2016 r. i przed notariuszem 02.10.2015 r.

Uczestnik postępowania M. W. skutecznie zawiadomiony przez Sąd o jego powołaniu do spadku i wezwany na rozprawę został dopiero w dniu 16.09.2016 r. W dniu 29.02.2016 r. złożył oświadczenie o odrzuceniu spadku.

Sąd ustalił, co następuje:

I. K. zmarła 30.11.2013 r. w P., a stale przed śmiercią mieszkała w R., w gminie J.. Spadkodawczyni zmarła jako zamężna i bezdzietna. Rodzice spadkodawczyni zmarli przed nią. Nikt ze spadkobierców nie zrzekł się po niej dziedziczenia. Mąż spadkodawczyni W. K. (1) odrzucił spadek w dniu 06.02.2014 r.

(Dowód odpis aktu zgonu k. 4, zapewnienie spadkowe 00:02:33 rozprawy z dnia 26.11.2015 r., akta I Ns(...))

Spadkodawczyni miała pięcioro rodzeństwa:

I E. L., która odrzuciła spadek w dniu 07.03.2014 r. Również jej dzieci spadek odrzuciły:

1. J. Ś. w dniu 07.03.2014 r., a jej małoletnie dzieci A. Ś. odrzucił 11.08.2014 r. i L. Ś. (urodzona (...) r.) odrzuciła 26.01.2015 r. jako osoby bezdzietne.

2. P. K. w dniu 24.03.2014 r., a jej bezdzietne dzieci M. S. (1) i W. K. (2) odrzuciły spadek 29.08.2014 r.

3. M. L. odrzucił 17.07.2014 r., a jego małoletnia bezdzietna córka N. L. odrzuciła spadek w dniu 28.01.2015 r.

(Dowód: akta I Ns (...), V. N.(...) SR w Kościanie)

II B. S., która spadek odrzuciła w dniu 13.02.2014 r. Również jej dzieci i wnuki spadek odrzuciły:

1. M. S. (2) w dniu 13.02.2014 r. jako osoba bezdzietna.

2. I. F. w dniu 18.03.2014 r., a jej bezdzietne dzieci M. I. w dniu 26.08.2014 r., S. I. w dniu 18.03.2014 r., J. F. w dniu 09.05.2014 r.

(Dowód : akta I Ns (...))

III T. G., która zmarła 23.05.1987 r., pozostawiając dwoje dzieci:

1. M. G., który spadek odrzucił 27.03.2014 r., a jego dzieci 1. K. Ś. odrzuciła spadek **24.06.2014 r.** a z kolei jej jedyna córka O. Ś. mał. odrzuciła spadek 02.10.2015 r. (wniosek o odebranie oświadczenia został złożony dopiero **08.09.2015 r.**) i 2. B. G. odrzucił spadek 24.06.2014 r. jako bezdzietny.

2. E. B., która spadek odrzuciła 16.04.2014 r., a jej bezdzietne dzieci spadek odrzuciły M. W. 29.02.2016 r., S. W. 05.12.2014 r., M. B. 05.12.2014 r., O. B. mał 05.12.2014 r.

(Dowód: I Ns (...) I. N. (...) SR w Jarocinie, akta I Ns (...))

IV W. S. (1), który zmarł 21.04.2006 r., pozostawiając pięcioro dzieci:

1. L. S., który spadek odrzucił 27.03.2014 r., a jego bezdzietna córka W. S. (2) odrzuciła spadek 24.11.2014 r. jako osoba bezdzietna.

2. T. S., który spadek odrzucił 27.03.2014 r. a jego bezdzietna córka A. S. odrzuciła 26.09.2014 r. jako osoba bezdzietna.

3. M. R., która spadek odrzuciła 27.03.2014 r., a jej bezdzietny syn K. R. odrzucił spadek 26.09.2014 r. jako bezdzietny.

4. Bezdzielnego M. S. (3), który spadek odrzucił 27.03.2014 r. 5. M. S. (4), który spadek odrzucił 27.03.2014 r., a jego bezdzietne dzieci: 1. R. S. odrzucił spadek 24.09.2014 r. i 2. I. S. spadek odrzuciła 10.10.2014r.

(Dowód: akta I Ns (...) I. N. (...) SR w Środzie Wielkopolskiej, I Ns (...)

Mąż spadkodawczyni, jej żyjące rodzeństwo oraz zstępni zmarłych wcześniej siostry T. G. i brata W. S. (1) odrzucili spadek zachowując termin 6 miesięcy od jej śmierci. Dalsi spadkobiercy również złożyli oświadczenia w terminie 6 miesięcy od dnia dowiedzenia się o odrzuceniu spadku przez ich poprzedników, przy czym zachowanie terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku przez małoletnich spadkobierców wynika z przerwy jego biegu, wywołanego postępowaniem przez sądem opiekuńczym.

Stan faktyczny nie był przedmiotem sporu w przedmiotowej sprawie. Krąg spadkobierców został ustalony na podstawie złożonego zapewnienia spadkowego oraz dołączonych odpisów aktów stanu cywilnego, a zachowanie terminów do złożenia oświadczeń o odrzuceniu spadku wynika z akt niniejszej sprawy, akt założonych dla oświadczeń złożonych przed notariuszem oraz załączonych akt spraw sądów rodzinnych.

Sąd zważył, co następuje:

Spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku, który otwiera się w momencie śmierci spadkodawcy. W sytuacji, gdy spadkodawca nie pozostawił testamentu dziedziczenie następuje z mocy ustawy (art. 924-926 kc). Przepisy art. 931 – 935 (w brzmieniu obowiązującym na dzień śmierci spadkodawcy) określają zarówno krąg spadkobierców ustawowych jak i kolejność, w jakiej spadkobiercy dochodzą do dziedziczenia. Istnienie spadkobierców wymienionych w pierwszej kolejności wyłącza dziedziczenie dalszych spadkobierców. W pierwszej kolejności powołane są do dziedziczenia dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek. W braku zstępnych i małżonka do spadku powołani są rodzice spadkodawcy, a w razie ich śmierci spadek przypada ich zstępny, czyli rodzeństwu (względnie zstępny rodzeństwa w razie uprzedniej śmierci któregośkolwiek z rodzeństwa). W dalszej kolejności do spadku powołani są dziadkowie spadkodawcy oraz ich zstępni, następnie pasierbowie, a w razie ich braku spadek przypada gminie ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy. Ostatecznym spadkobiercą jest zatem (w braku małżonka i krewnych powołanych do dziedziczenia z ustawy) gmina ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy względnie Skarb Państwa, jeżeli miejsca zamieszkania spadkodawcy nie da się ustalić lub jest ono położone za granicą.

Artykuły 1012 i 1014 kc stanowią, iż w ciągu 6 miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania, może on złożyć oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Spadkobierca, który spadek odrzucił jest wyłączony od dziedziczenia na tej samej zasadzie, jakby nie dożył otwarcia spadku (art. 1020 kc). Skarb Państwa oraz gmina nie mogą spadku odrzucić, a przypadający im spadek uważa się zawsze za przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza. W przypadku, gdy spadkobiercy składają oświadczenia o odrzuceniu spadku, termin dla dalszego spadkobiercy rozpoczyna swój bieg od dnia dowiedzenia się lub zawiadomienia go o tym fakcie. Termin 6 miesięczny jest zachowany, jeżeli przed jego upływem zostanie złożone oświadczenie przed notariuszem względnie zostanie złożony w sądzie (spadku lub właściwym dla miejsca zamieszkania) wniosek o odebranie oświadczenia. Bieg terminu do złożenia oświadczenia przez małoletniego spadkobiercę przerywa złożenie przez jego spadkobierców ustawowych wniosku w sądzie opiekuńczym o dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka (tak SN w postanowieniu z dnia 20.11.2013 r. w sprawie I CSK 329/13 LEX 143781). Zgodnie z **aktualnym** brzmieniem art. 1015 § 2 kc brak oświadczenia w terminie sześciomiesięcznym oznacza przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza. W poprzednio obowiązującym stanie prawnym skutek taki następował w przypadku, między innymi, małoletnich spadkobierców.

W przedmiotowej sprawie większość krewnych I. K. złożyła w ustawowym terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku. Wyjątkiem jest zstępna siostry spadkodawczyni małoletnia O. Ś.. Jej przedstawiciele wniosek o odebranie oświadczenia złożyli w niniejszej sprawie w dniu **08.09.2015 r.** Termin do złożenia przez małoletnią spadkobierczynię oświadczenia o odrzuceniu spadku rozpoczął swój bieg z dniem złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku przez jej matkę K. Ś. (**24.06.2014 r.**) W okresie do dnia **01.09.2014 r.** do dnia **29.10.2014 r.** termin ten był przerywany z uwagi na trwanie postępowania o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem małoletnich w sprawie I. N. (...), toczącej się przed Sądem Rejonowym w Jarocinie. Nawet jednak od tej ostatniej daty minął okres 6 – miesięczny. Wobec złożenia oświadczenia po upływie terminu do

złożenia oświadczenia Sąd orzekł, iż całość spadku przypadła na rzecz małoletniej uczestniczki postępowania O. Ś.. Nabycie spadku nastąpiło z dobrodziejstwem inwentarza w oparciu o brzmienie art.1015 kc.

O kosztach Sąd orzekł zgodnie z art. 520 § 1 kpc. Zgodnie z tym przepisem w postępowaniu nieprocesowym, odmiennie niż w procesie, każdy uczestnik postępowania ponosi te koszty, które są związane z jego udziałem w sprawie. Sąd w niniejszej sprawie nie znalazł podstaw do odstąpienia od tej zasadniczej reguły rozdziału kosztów w postępowaniu nieprocesowym (SN z 26.01.2011 r. IV CZ 101/10 LEX 898272) i zastosowania reguł zawartych w §§ 2 i 3 cytowanego artykułu. Trudno zarzucić uczestnikom tego postępowania niesumienne lub oczywiście niewłaściwe postępowanie. Do rozważenia pozostaje zatem jedynie czy interesy uczestników niniejszego postępowania były sprzeczne lub wynikiem postępowania byli zainteresowani w różnym stopniu. Zdaniem Sądu interesy zainteresowanych w niniejszym postępowaniu nie były sprzeczne, a stopień zainteresowania wynikiem postępowania taki sam. To, iż wnioskodawca jest wierzycielem spadkobierców nie oznacza, iż w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku wierzyciel spadkodawcy i spadkobiercy zajmują zawsze stanowiska przeciwstawne. Trudno stawiać uczestnikom postępowania w niniejszej sprawie zarzut, że ich działania były przeciwstawnymi do żądań wnioskodawczyni. Uczestnicy postępowania ponosili koszty związane ze składaniem oświadczeń co do przyjęcia spadku, a jednocześnie pozwolili Sądowi na ustalenie kręgu spadkobierców ustawowych, podając znanych im krewnych spadkodawczyni. Wybór terminu do złożenia wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, **w szczególności przed upływem terminów dla składania oświadczeń o odrzuceniu spadku przez krewnych spadkobiercy**, nie może powodować obciążania uczestników postępowania kosztami postępowania poniesionymi przez „drugą stronę”. Każdy uprawniony ma prawo do wystąpienia do Sądu z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku w czasie dla siebie wygodnym, zależnym od jego interesów.

SSR Paweł Warczyński